

Софийски университет „Св. Климент Охридски“
Факултет по класически и нови филологии
Катедра „Португалистика и лузофонски изследвания“

ПРОГРАМА
за
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ
СПЕЦИАЛНОСТ
„ПОРТУГАЛСКА ФИЛОЛОГИЯ“
ОКС „БАКАЛАВЪР“

2023/2024 уч. г.

ПИСМЕН ИЗПИТ

Писменият изпит включва следните елементи:

- Диктовка (около 1000 знака).
- Превод от португалски на български език (около 1000 знака).
- Превод от български на португалски език (около 1000 знака).
- Тема по избор от областта на езикознанието или литературознанието. Всяко задание включва по две теми за избор от съответното направление (две по езикознание и две по литературознание).

Оценката от писмения изпит е комплексна.

УСТЕН ИЗПИТ

Устният изпит включва следните елементи:

- Анализ и коментар върху текстовете от писмения изпит (преводите, темата).
- Изложение по тема от програмата за държавен изпит по избраното направление, изтеглена с жребий.
- Практическо задание, свързано с изтеглената тема.

Оценката от устния изпит е комплексна.

ЕЗИКОЗНАНИЕ

1. **Съществително име**
Формални и функционално-семантични характеристики. Класификация.
2. **Прилагателно име.**
Формални и функционално-семантични характеристики. Класификация.
3. **Местоимение**
Формални и функционално-семантични характеристики. Класификация.
4. **Глагол.**
Формални и функционално-семантични характеристики. Класификация.
Вербална синтагма.
5. **Глагол. Темпорални категории.**
Формални и функционално-семантични характеристики.
6. **Глагол. Категорията наклонение. Статус на императива и кондиционала.**
Формални и функционално-семантични характеристики.
7. **Глагол. Аспектуалност. Нелични глаголни форми.**
Лексико-семантични, граматични и синтактични начини за изразяване на аспекта.
8. **Глагол. Залог на глагола.**
Формално и функционално-семантични характеристики.
9. **Наречие.**
Формално и функционално-семантични характеристики.
10. **Понятие за изречение.**
Основни признаци и строеж. Словосъчетание. Типология на изречението.
11. **Просто изречение.**
Класификация на простото изречение. Части на изречението.
12. **Просто изречение.**
Семантични роли. Темо-рематични аспекти.
13. **Сложно изречение.**
Съюзно и безсъюзно свързване. Видове съчинени изречения.
14. **Сложно изречение.**
Видове подчинени изречения.

БИБЛИОГРАФИЯ

- BAGNO, M. *Gramática Pedagógica do Português Brasileiro*. São Paulo, Parábola Editora, 2016.
- BARROSO, H. *O Aspecto Verbal Perifrástico em Português Contemporâneo*. Porto, Porto Ed., 1994.
- BORBA, Fr. da S. *Teoria Sintática*. São Paulo, Ed. T.A. Queiroz, 1979.
- CAMARA, J. M. Jr. *Estrutura da Língua Portuguesa*. Petrópolis, 1999.
- CASTELEIRO, J.M. *A Língua e a sua Estrutura*. Universidade de Lisboa, 1994.
- CASTILHO, A. De T. de, Elias, V. M. *Pequena Gramática do Português Brasileiro*. São Paulo, Editora Contexto, 2019.
- CASTILHO, A. De T. de. *Nova Gramática do Português Brasileiro*. São Paulo, Editora Contexto, 2019.
- CHERGOVA, V. «Particularidades do Sistema Verbal Português no Indicativo», in *Étude Romanes de Brno*, nº 30, 1, 2009, pp. 197-209. Disponível em: <https://digilib.phil.muni.cz/handle/11222.digilib/114840>
- CHERGOVA, V. «A configuração das relações temporais nos subsistemas da subjectividade e da não subjectividade do português contemporâneo», in *Horizontes do saber filológico*. Sónia, Editora Universitária "Sveti Kliment Ohridski", 2014, pp. 107-117. Disponível em: https://www.academia.edu/31905047/Configura%C3%A7%C3%A3o_das_rela%C3%A7%C3%B5es_temporais_nos_subsistemas_da_subjetividade_e_da_n%C3%A3o_subjetividade_do_verbo_portugu%C3%AAs
- COSERIU, E. *O Homem e a sua Linguagem*. Rio de Janeiro, 1987.
- CUNHA, C., CINTRA, L. *Nova Gramática do Português Contemporâneo*. Lisboa, 1984.
- FARIA, I.H. et al. *Introdução à Linguística Geral e Portuguesa*. Lisboa, Caminho, 1996.
- KURY, A. de G. *Novas Lições de Análise Sintática*. São Paulo, Ática, 1985.
- LAPA, M.R. *Estilística da Língua Portuguesa*. Ed. Coimbra, 1984.
- LOPES, Ed. *Fundamentos da Linguística Contemporânea*. São Paulo, Ed. Cultrix, 1995.
- MATEUS, M.H.M. *Gramática da Língua Portuguesa*. Coimbra, Almedina, 1983.
- MATEUS, M.H.M. et al. *Gramática da Língua Portuguesa*. Lisboa, Caminho, 2004.
- PAIVA RAPOSO, E. B., Bacelar do Nascimento, M. F., Coelho da Mota, M. A., Segura, L., Mendes, A. (org.). *Gramática do Português. Vol. I*. Lisboa, Fundação Calouste Gulbenkian, 2013.
- PAIVA RAPOSO, E. B., Bacelar do Nascimento, M. F., Coelho da Mota, M. A., Segura, L., Mendes, A. (org.). *Gramática do Português. Vol. II*. Lisboa, Fundação Calouste Gulbenkian, 2013.
- PAIVA RAPOSO, E. B., Bacelar do Nascimento, M. F., Coelho da Mota, M. A., Segura, L., Andrade, A. (org.). *Gramática do Português. Vol. III*. Lisboa, Fundação Calouste Gulbenkian, 2020.
- TODOROV, T., O. Ducrot. *Dicionário das Ciências da Linguagem*. Lisboa, Dom Quixote, 1991.
- VILELA, M. *Gramática de Valências: teoria e aplicação*. Coimbra, Almedina, 1992.
- VILELA, M. *Gramática da Língua Portuguesa: Gramática da Palavra, Gramática da Frase, Gramática do Texto/Discurso*. Coimbra, Almedina, 1999.
- МАНГАЧЕВА, Д. *Реализация на подбудителния изказ в съвременния португалски книжовен език*. София, УИ „Свети Климент Охридски”, 2011.
- ЧЕРГОВА, В. *Конюнктивният имперфект в съвременния португалски език*. София, УИ „Свети Климент Охридски”, 2012.
- ЧЕРГОВА, В. *Категориална организация на подсистемата на португалския индикатив*. София, УИ „Свети Климент Охридски”, 2016.

ЛИТЕРАТУРОЗНАНИЕ

1. Зараждане на португалската литература през Средновековието. Развитие на жанровете, основни черти и представители.
2. Поезията, прозата и драматургията в Португалия през епохата на Ренесансовия класицизъм. Характерни черти и главни представители.
3. Развитие на поезията, прозата и драматургията през епохата на Барока в Португалия. Тенденции и главни представители.
4. Португалската литература през епохата на Неокласицизма. Характерни черти и представители.
5. Поезията, художествената проза и драматургията в Португалия през епохата на Романтизма. Основни характеристики, творчески поколения и представители.
6. Развитие на литературните жанрове в Португалия през епохата на Реализма и Натурализма. Основни черти и главни представители.
7. Символизмът в португалската литература. Характерни черти и представители.
8. Първият и вторият Модернизъм в португалската литература. Основни течения и главни представители.
9. Португалската литература през втората половина на XX век и началото на XXI век. Основни жанрови тенденции и главни представители.
10. Зараждане на бразилската литература през колониалния период. Барокът в бразилската литература. Основни черти и главни представители.
11. Развитие на бразилската литература през епохата на Неокласицизма. Характерни черти и представители.
12. Поезията, художествената проза и драматургията в Бразилия през епохата на Романтизма. Основни характеристики, течения и представители.
13. Развитие на поезията, художествената проза и драматургията в Бразилия през епохата на Реализма и Натурализма. Основни черти и главни представители.
14. Бразилската литература през епохата на Символизма. Характерни черти и представители.
15. Поезията и художествената проза на бразилския Модернизъм. Характерни черти и главни представители.
16. Развитие на бразилската литература през втората половина на XX век и началото на XXI век. Основни течения и главни представители.

БИБЛИОГРАФИЯ

- AA.VV. *História da Literatura Brasileira* (3 volumes). Lisboa, Publicações Alfa, 2001-.
- AA.VV. *História da Literatura Portuguesa* (7 volumes). Lisboa, Publicações Alfa, 2001-.
- BOSI, Alfredo. *História Concisa da Literatura Brasileira*, 3.ª ed. São Paulo, Ed. Cultrix, 1991.
- BUESCU, Helena Carvalhão (coord. científica geral). *Literatura-Mundo Comparada. Perspetivas em Português. Parte 1 – Mundos em Português (vols. I e II)*. Ed. Tinta da China, Lisboa, 2018.
- BUESCU, Maria Leonor Carvalhão. *Literatura Portuguesa Clássica*. Lisboa, Universidade Aberta, 1992.
- BUESCU, Maria Leonor Carvalhão. *Literatura Portuguesa Medieval*. Lisboa, Universidade Aberta, 1993.
- COELHO, Jacinto do Prado (dir.). *Dicionário das Literaturas Portuguesa, Galega e Brasileira e de Estilística Literária*, 5 vols.. Porto, Figueirinhas, 1987.
- COUTINHO, Afrânio (dir.) e COUTINHO, Eduardo de Faria (co-dir.). *A literatura no Brasil* (6 vols.), 4.ª ed., São Paulo: Global, 1997.
- COUTINHO, Afrânio. *Conceito de Literatura Brasileira*, 4.ª ed., Ed. Vozes, Petrópolis, 2014.
- DIAS, Aida Fernanda. *História Crítica da Literatura Portuguesa [Idade Média]*, vol. I. Lisboa, Ed. Verbo, 1998.
- LOPES, Óscar e António José SARAIVA. *História da Literatura Portuguesa*, 17.ª ed. corrig. e atual. Porto Ed., Porto, 2017.
- MACHADO, Álvaro Manuel. *Dicionário de Literatura Portuguesa*. Lisboa, Ed. Presença, 1996.
- PEREIRA, José Carlos Seabra. *História Crítica da Literatura Portuguesa [Do Fim-de-Século ao Modernismo]*, vol. VII. Lisboa, Ed. Verbo, 1995.
- PIRES, Maria Lucília Gonçalves, CARVALHO, José Adriano de. *História Crítica da Literatura Portuguesa [Maneirismo e Barroco]*, vol. III. Lisboa, Ed. Verbo, 2001.
- REIS, Carlos (coord.). *Literatura Portuguesa Moderna e Contemporânea*. Lisboa, Universidade Aberta, 1990.
- REIS, Carlos e António Apolinário LOURENÇO. *História Crítica da Literatura Portuguesa, vol. VIII: Modernismo*. Ed. Verbo, Lisboa, 2015.
- RIBEIRO, Maria Aparecida. *Literatura Brasileira*. Lisboa, Universidade Aberta, 1994.
- RIBEIRO, Maria Aparecida. *História Crítica da Literatura Portuguesa [Realismo e Naturalismo]*, vol. VI. Lisboa, Ed. Verbo, 1994.
- SEABRA PEREIRA, José Carlos. *História Crítica da Literatura Portuguesa. Vol. VII: Do Fim-de-Século ao Modernismo*. Verbo, Lisboa, 1995.
- STEGAGNO-PICCHIO, Luciana. *História da Literatura Brasileira*, 2.ª ed. rev. e ampl. Rio de Janeiro, Lacerda Ed., 2004.
- АНДРЕЕВА, Я. *Прочити на португалската литература*. С., 2010.
- АНДРЕЕВА, Я. (съст.) *Antologia da Literatura Portuguesa. Vol. I: Idade Média, Humanismo e Classicismo renascentista*. С., 2023.
- АНДРЕЕВА, Я. (съст.) *Antologia da Literatura Portuguesa. Vol. II: Maneirismo, Barroco e Neoclassicismo*. С., 2011.
- АНДРЕЕВА, Я. *Литературни прочити на миграцията*. С., УИ „Св. Климент Охридски“, 2017.